

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ

Презентація з навчальної дисципліни
«Конституційно-правові засади національної
безпеки та оборони України»

Аліна Шафорост
група Б-ПД 835

Дніпро
2018

ПЛАН ПРЕЗЕНТАЦІЇ:

- 1. Поняття, об'єкти, суб'єкти і принципи національної безпеки
- 2. Національні інтереси України
- 3. Загрози національній безпеці України
- 4. Статус, склад, порядок формування Ради національної безпеки і оборони
- 5. Поняття, основи та організація оборони
- 6. Поняття, організація та структура Збройних Сил України

1. Поняття, об'єкти, суб'єкти і принципи національної безпеки

Україна як європейська держава створює засади своєї національної безпеки і оборони, виходячи з власних національних інтересів. Цей процес вимагає творчого підходу до визначення основ політики у сфері безпеки й оборони, створення її системи та приведення у відповідність із державно-правовим статусом України як суверенної держави.

Національна безпека України

Національна безпека України (далі - НБ) — це стан країни, за якого система державно-правових і суспільних гарантій забезпечує реалізацію суверенітету, конституційного ладу та територіальної цілісності держави,

всебічний розвиток і захист інтересів всього населення країни, джерел його духовного й матеріального добробуту без будь-якої дискримінації від можливих внутрішніх і зовнішніх загроз

Шляхом досягнення національних потреб та інтересів і погодження їх із загальнолюдськими потребами й інтересами у межах основних принципів та загальновизнаних норм міжнародного права.

Об'єкти безпеки

Об'єкти безпеки — це національні інтереси

національні
цінності

структурні
елементи
системи НБ

їхні властивості та
відносини, які
захищаються від
загроз

Рівні основних об'єктів безпеки

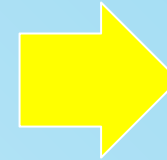
громадянина

- його права й свободи

суспільства

- його духовні і матеріальні цінності

держави

- її суверенітет, конституційний лад, територіальну цілісність та недоторканість кордонів

Безпека

- **Безпека людини** формується комплексом правових і моральних норм, суспільних інститутів та організацій, які дають змогу їй (людині) реалізовувати права і свободи, розвивати свої здібності й потреби, відчувачи сприяння держави.
- **Безпека суспільства** передбачає наявність суспільних інститутів, норм, розвинутих форм суспільної свідомості, що дає змогу в повному обсязі реалізувати права, свободи й обов'язки всім групам населення та протистояти діям, які ведуть до розколу суспільства (в тому числі зі сторони держави).
- **Безпека держави** досягається наявністю ефективного механізму управління та координації діяльності політичних сил і суспільних груп, а також активних інститутів їх захисту.

Суб'єкти безпеки

Суб'єкти безпеки — носії властивостей, станів та дій, які забезпечують захист об'єктів безпеки.

Основним суб'єктом НБ є держава, яка виконує функції в цій сфері через органи законодавчої, виконавчої та судової влади.

Держава, згідно з Конституцією (ст. 3, 27, 28, 29), забезпечує безпеку кожної людини і громадянина, їх життя, здоров'я, честь, гідність, особисту недоторканність на всій території України.

Основні принципи забезпечення НБ

законність; пріоритет прав людини;
верховенство права; пріоритет договірних
(мирних) засобів у вирішенні конфліктів;

адекватність заходів
захисту національних
інтересів реальним та
потенційним загрозам;

- демократичний цивільний контроль за воєнною сферою, а також іншими структурами в системі забезпечення НБ;

додержання балансу
інтересів особи,
суспільства та держави, їх
взаємна відповідальність;

- чітке розмежування повноважень органів державної влади.

2. Національні інтереси України

Національні (життєво важливі) інтереси нашої країни — це усвідомлені та виражені в Декларації про державний суверенітет України у вигляді програмних цільових установок потреби існування та розвитку людини, суспільства й держави. Національні інтереси України відображають фундаментальні цінності та прагнення Українського народу, його потреби в гідних умовах життєдіяльності, а також цивілізовані шляхи їх створення і способи задоволення.

Національні інтереси України та їх пріоритетність

- **створення громадянського суспільства**, підвищення ефективності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, розвиток демократичних інститутів для забезпечення прав і свобод людини;
- **досягнення національної злагоди**, політичної і соціальної стабільності, гарантування прав української нації та національних меншин України;
- **забезпечення державного суверенітету**, територіальної цілісності й недоторканності кордонів;
- **створення самодостатньої соціально орієнтованої ринкової економіки**;
- **забезпечення екологічно та технологічно безпечних умов життєдіяльності** суспільства;
- **збереження й підвищення науково-технічного потенціалу**;
- **зміцнення генофонду Українського народу**, його фізичного і морального здоров'я та інтелектуального потенціалу;
- **розвиток української нації**, історичної свідомості та національної гідності українців;
- **розвиток етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності громадян** усіх національностей, що складають Український народ;
- **налагодження рівноправних і взаємовигідних відносин з усіма державами**, інтегрування в європейську та світову спільноту.

3. Загрози національній безпеці України

Загрози **національній безпеці України** — це сукупність умов і факторів, що створюють небезпеку життєво важливим інтересам особи, суспільства й держави (завдають шкоди, знищують, змінюють тощо).

Реальні і потенційні загрози об'єктам НБ України з боку внутрішніх та зовнішніх джерел небезпеки визначають зміст діяльності щодо гарантування як **внутрішньої**, так і **зовнішньої** безпеки.

Класифікація загроз НБ України

У політичній сфері

- посягання на конституційний лад і державний суверенітет України;
- втручання у внутрішні справи України з боку інших держав;
- наявність сепаратистських тенденцій в окремих регіонах та у певних політичних сил в Україні;
- масові порушення прав громадян в Україні та за її межами;
- загострення міжетнічних і міжконфесійних відносин;
- порушення принципу поділу влади;
- невиконання чи неналежне виконання законних рішень органів державної влади та місцевого самоврядування;
- відсутність ефективних механізмів забезпечення законності, правопорядку, боротьби із злочинністю, особливо її організованими формами та тероризмом.

Класифікація загроз НБ України

В економічній сфері

- неефективність системи державного регулювання економічних відносин;
- наявність структурних диспропорцій, монополізму виробників, перешкод становленню ринкових відносин;
- невирішеність проблеми ресурсної, фінансової та технологічної залежності національної економіки від інших країн;
- економічна ізоляція України від світової економічної системи;
- неконтрольований вплив за межі України інтелектуальних, матеріальних і фінансових ресурсів;
- криміналізація суспільства, діяльність тіньових структур.

Класифікація загроз НБ України

У соціальній сфері

- низький рівень життя та соціальної захищеності значних верств населення;
- наявність великої кількості громадян працездатного віку, не зайнятих суспільне корисною діяльністю;
- суспільно-політичне протистояння окремих соціальних верств населення та регіонів України;
- падіння рівня здоров'я населення, незадовільний стан системи його охорони;
- тенденції моральної та духовної деградації в суспільстві;
- неконтрольовані міграційні процеси в країні.

Класифікація загроз НБ України

У воєнній сфері

- посягання на державний суверенітет України та її територіальну цілісність;
- нарощування поблизу кордонів України угруповань військ та озброєнь, які порушують співвідношення сил, що склалося;
- воєнно-політична нестабільність та конфлікти в сусідніх країнах;
- можливість застосування ядерної зброї та інших видів зброї масового знищення проти України;
- зниження рівня боєздатності воєнної організації держави;
- політизація силових структур держави;
- створення та функціонування незаконних збройних формувань.

Класифікація загроз НБ України

В екологічній сфері

- значне антропогенне порушення та техногенна перевантаженість території України;
- негативні екологічні наслідки Чорнобильської катастрофи;
- неефективне використання природних ресурсів;
- широкомасштабне застосування екологічно шкідливих та недосконалих технологій;
- неконтрольоване ввезення в Україну екологічно небезпечних технологій, речовин і матеріалів;
- негативні екологічні наслідки оборонної та військової діяльності.

Класифікація загроз НБ України

У науково-технологічній сфері

- невизначеність державної науково-технологічної політики;
- вплив інтелектуального та наукового потенціалу за межі України;
- науково-технологічне відставання України від розвинутих країн;
- зниження рівня підготовки висококваліфікованих наукових та інженерно-технічних кадрів.

Класифікація загроз НБ України

В інформаційній сфері

- невиваженість державної політики та відсутність необхідної інфраструктури в інформаційній сфері;
- повільність входження України у світовий інформаційний простір;
- брак у міжнародного співтовариства об'єктивного уявлення про Україну;
- інформаційна експансія з боку інших держав;
- витік інформації, яка становить державну та іншу захищену законом таємницю, а також конфіденційної інформації, що є власністю держави;
- запровадження цензури.

4. Статус, склад, порядок формування Ради національної безпеки і оборони

Рада національної безпеки і оборони України (далі — РНБО) є конституційним координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України. Вона координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері безпеки й оборони. До РНБО входить: голова, секретар, постійні члени та члени Ради національної безпеки і оборони.

Головою Ради національної безпеки і оборони України є Президент України (ст. 107 Конституції). Секретар Ради національної безпеки й оборони призначається Президентом України і входить в число постійних членів РНБО. Він очолює апарат РНБО, який забезпечує організаційно-технічну та інформаційну діяльність Ради національної безпеки і оборони. Персональний склад РНБО формує Президент України.

